ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԲԱՆԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ

ԳԱՅՏԱՆԴ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԻՆԵՐ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար	6 ոսկի	3 ոսկ.
Գաւառաց	» 7 »	3½

20 փարա

ԳԱՅՏԱՆԴ

ՀԱՅՐԵՆԻՔի վարչութեան նամակ եւ այլ թղթերն պէտք է ուղղել առ Տնօրէն, Կ. Պոլիս Մէրճան Ճատտէ, Մարգարեան Գրատուն թիւ 37.

20 փարա

Կ. ՊՈԼԻՍ 9 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

«Հայրենիք» անցեալ օր հրատարակեց երկու թղթակցութիւններ Վանէն և Ուրֆայէն.

[illegible]

Փ.

[illegible]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ՎԱՆԱՅ

Վան, 14 յունվ. 86

[illegible]

թեթևացնել մեր վրայ ծանրացող բեռը։ Այսպէս Արաբկիր քաղաքացւոց բարեկամին եղանակաւորութեան յայտնելով իւր գոյութեան կեդրոնացած յբրջանը ևս բոլորել և ներքնայ աւելագոյն ցին բ՛նոյովտութեան վարժարան ընդնախագահութեամբ Ն. Արգայենցեան հայրենաց խաւանակերպս հանդիսի մը միջոցաւ նախարդ տարւոյ գործառնութեանց և հաշուոց ամփոփագրոյն հետ Վ. Մայ արգոյ հաստատութեանը ներկայել ծանուցանելով ընթացատարւոյ պատկերը, մին՝ թողտուութեամբ և հինգն՝ ամն (մին Վ. մեծ Կանոնորական ոյէ յի նայատակը խըղճմտանաց)։ Այս վերջինը՝ գրելէ սորուելն սկսել ուսած են երբեմն ընդ. խմանք խծանատարի և այժմ ընդ. պատասխանատուութեամբ մեր վարժուց Արաբկիր մէջ, քանի բասահմանեն զարգացած լինելով հայերէնի, թուաբանութեան, ֆրանսերէնի, մանկավարժութեան բնական և յստակաւորութեանց, պատմութեան, կրօնի, աշխարհագրութեան, գծագրութեան ևն, ուսմանց մէջ․ որդեն զասախ, սուեթունք աւանդած են նոյն Արաբկիրէ գալու Բաղդադեանցեան Արժանուէ և երկու մերսիան վարժարանաց մէջ։

Արաբկիրի մէջ կը ծնան այժմ 8 գիշերօթիկ սաներ և 15 արհեստաւորներ, 53ի չափ ալ թոշակաւոր աշակերտներ կը հաճախեն։ Տարեկան վճարը երկու. որք և չորս թոշակաւոր աշակերտներ ևս որոնք կրման ուսումնական բերանց ընթացքը։

Վերջացնելով այս տեղեկագիրը, հրապարակաւ մեր արտայայն շնորհակալութիւնը կը յայտնենք ... բանից և գործով քաջալերողաց այն պատրիարք ձեռնտուութիւնը և մասնաւոր ընծայողաց ուշադրութեամբ կը յանձնարարենք Վ. Մայ այն միակ բարեգործական հաստատութեան ներկայ նիւթական վիճակը՝ որ արդարև է յետազայ հայրենեացս մէջ։

Տեսուչ Արաբկիրի
Հովհաննէս Աբրահամ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Թուրքո-Չինեւեան հարցը լուծուած համարելով Աթենքի արտաքինը կծանոնին որ Յունաստան վերջացուցած է իր պատերազմական պատրաստութիւնը։ Նա յայտնած է Կայսերի զօրաբանակն առաջացած թնդանօթները, իր հողերին Նաւապ պատրաստուած հանձնել հողուածները, Մոնաստանն դեղուած բերդը, Մակեդոնի լինաւած ծովադաշտերը, և ուստի ցրուցուցած Թեսալիոյ և Եպիրոսի սահմանագլխոյ վրայ եղած բանակը։

Աթենացիք ուրախ են հանգստեան, որ Տրիկուպիսի դահլիճը այլ ևս քանակ չէ կարող և վատնել 100 միլիոն փոխառութիւնը իրագործելու իր քաղաքականութեան վրայ աչքերը։ Մերգեզեան արտակրել հասկանալին եղեր որ փոխառութեան խորը հետ եղած բանակցութիւնը յաւ ձեռքին մէջ են և յանալ մի գոյացուցեր պարզութեալ կանխող, այր ևս կնձռնալ որ Աթենայի ակադեմատորաց մի ընկերութիւն առաջարկել է իր կառավարութեան 35 միլիոն ֆրանք մի փոխառութիւն, երեսփոխանական ժողովի մէջ քուէարկուած փոխառութեանց գումար։

Բ. Դուռը ասա համեմ կուսայ պաշտօնագիր Թուրք արտաքինորէն ընդդիմելով Թուրքո-Չինեւեան համաձայնութեան մասին գրութը։

Յունաստան գիտէ որ Գօթ հետևէ թէ ինչ բանի վրայ հանդերձեալ է Թուրքիոյ դիւանագիտութեան մասին։ Բ. Դուռն միայն է գրած ալ մի գեղեցիկ, հարցի ալ չէ ընծայուած գի փոխադրծութիւն ընծայագործութիւնը ընդունող պետի համարում և պարտաւոր Բուլղարիան թերակղզւոյն ընդհանուր ապահովութեան։

Սա ալ նա կ՚ուզէն քաղաքական կել Թուրքիոյ այժմեան դրութիւնը Յունաստանի նկատմամբ և Թուրքիոյ դրութիւնը Բուլղարիոյ նկատմամբ Թուրքո-Բուլղարական համաձայնութեանց մասին։ Բայց պէտք չէ մոռանալ որ Բ. Դուռը ցի համաձայնութեամբ չընդունեց անցայ 18ի յեղափոխութեամբ առաջ եկած նոր բաները։ Նա ընդունելու գլխաւորապէս ուղղակի պէտք եղած անկախութեանց բանած գրութենէն, որոնք Բերլինի դաշնադրութիւնը պաշտպանելու համար իրենց սեպհական հանգիստ հաստատելով, կը ծանուցանէին թէ չէ հարկ յետաձգել փոփոխել համաձայնութիւնը։ Գ. որ Չուլանեան որդեօքն բոլոր իր ներկայ ալ չքմեղբարան մէջ ձեռքը տէրութեանց մասնակցած Յունաստանի գեղարանները։

Կայսերի հարկի և Գ. Տիգրա նախ պատասխանեցին իրենց ապրող տանձնութեանց մէջ Մոնաստանի պատողանաւորաց և երեսփոխանաց ժողովին։

Անգլիոյ Թագուհին նամակաւ Բրիտանիական խորհրդարանի բացման օրը փառաւորապէս յայտարարեց իր հաւատարմութեան մէջ։

Իսկ Յունաստանի պաշտօնէութեանց ալ մի տէրութեան ուղղեալ հաղորդ. Լորտ Սալիզբըրի այդ պաշտօնագիրներն մի հարցէ գալու զգուշութեամբ գնահատելով և այնպիսի խորհուրդ տալով, որոնք կարծես թէ ընդունած էր յառաջ, որ Յունաց զինուորականութիւնը միջոցներ Գ. Կոստանդնի կարելի է տալ անդամ կրճատել, որ պէտք յարանալէ իր նախագծին քաղաքականութիւնը։ Հաւանաբար դաշնակար պատասխանելով Գ. Տէլիեանի մի ծանուցագրին, որ Յունաստանի ասպարէզին մասին էր, կը ծանուցանէր թէ Չինեւեան համաձայնութիւնը խիստ շատ անցած էր գրաւած և յաս մէջ ներկայէ Վերլապեւ Պարկեան կոմս ծանոյց անգաները Իտալական երեսփոխանաց ժողովին՝ թէ Իտալիա ալ մի ծերոյով յանկար և հաւան չէ այսպէս պէտ լինի զաշնադրութիւնը նորին ալ ազդուելու, Յունաստանի նպաստելու համար։ Միւս մեծ տէրութիւնք այդ յայտարարութեանց հաւանեցան իրենց լռութեամբ։ Բայց Իտալիա քաղաքական Պուլգարաց գիտակցելով երկնային և արդար գանակով անուսի, ուղղուն չհաւանեց Յունաստանի անձնական որ բուն Սալիզպըրիի մի տպագրան նպատակութիւնն էր աշխատելու մեծապետն իրաւանց մէջ։

(Մնացեալ)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կոստանդնեան հրամանաւ

Երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեան աստիճան տրուեցաւ Աստրխանի քաղաքապետին բժիշկ Տէր Կարապետ էֆ. Արմենեանի։

Դպրապետի նախկին եպիսկոպոս Տարետ էֆ. երկրորդ կարգի մեծարութեան պատուանշան շնորհուեցաւ։

—Բ. Դուռը Ռուսիոյ գրած ծանուցագրին, բողոքական նոր ծանուցագիր մը ևս յղեց Ռուսիոյ կառավարութեան պաշտօնաթերթերուն երեք դեսպան եղանակ կը բողքեռնան ուժերն է պաշտանագրին մէջ ձեռնուած Ռուսական դրութեան գործ բաժանել և հաշուեց Թուրքիոյ պատմագրութեան ներքի գրութը, որոյ նկատմամբ կը պաշտպանէր որ յատուկ պատգամաւոր մը մէջ գրուի այն կէտը լոկ Ռուսիոյ պատերազմիններ բաշխելով Բ. Դրան իրաւասութեան համար այդ մասին կը թուի թէ այն մտադրեալ բացատրութիւններ տրուեր են այն ժամանակով։

—Ալեքսանդր իշխանը երբ Փիլիպպէ մտեր է Տելմ, Աբրադարիի ոտքիկը երկու գնդակի փոխել մնացեր է անոր։ Իշխանը քաղաքաբերանի հարգացած հասին խրախոսական ըսեր է թէ, Արևելեան Րումէլիի միութիւնը այսօր կատարուած երաշխաւորեցաւ։

—Տպագրական տեսչութեան հարմէ հետևեալ որոշը գրկուած է Քանթականթինոպոլիս լրագրին. «Քանթանթինոպոլիս լրագիրը ժամանակէ մը ի վեր Արևմտական լրագրերը աւանդելով Օսմանեան տէրութեան շահուց հակառակ յօդուածներ հրատարակած լինելուն բարեկարգերն հրամանաւ խափանուած է այս օրուան ընթերցող և այն որոշման թերթին արտանետարով հաղորդուած է։

—Վաղուց ազգ. Ֆրանսական լրագիր մը կը գրէ թէ, մեծ ուշադրութեան գրաւած է Ալեքսանդր իշխանին թիկնաց հասած պաշտօն Ռուսական կառավարութեան ընդ առաջ ցուցմամբ և իշխանին զգուշութեան յղումը։ Միջոցներ այսպիսի անխտրութեանց ներկայացուցիչ պաշտօնական հաւանագոյնուիւնը իշխանը գիտնալած և այլ դժուարութեան ձևաց են։

—Լոռ Մաքսիմեան այժմ համադրեալ յղան ստացուած է Յունաստանի Աթէնքի մէջ պաշտպանութեան ներկած բերեկան լուրը։

—Անգլիոյ յարուած անկախութեանց նախկին Օսմանեան դրոշակը ստանձնողին երկայնութեամբ շարուած են և կարմ ու դաշտաբար վիճակի մէջ են ու դեռ պաշտօնական ուժեր։

—Փիլիպպէի Ռուսական հիւպատոսը Գ. Սորոքին մանուած պաշտօնով գնացեր է երեր։

—Թուրքիոյ հրամանական Տեսիճել Վ. Կատաշան էֆ. որ բառարան ծանուցանէ ի վեր Վ. Գեղ կր գանձեր բարեփոխութեան պաշտօնեալ ներքին այսօր ազատուի։

—Դաշն ստացի մասը գործելով պարտականութեան մեջաց մէ գիտելի գանձեր է նախորդեց այ։

—Արուեստ թէ Լէմնի անդամնութեան առաջարկ մը պիտի բնէ Հայաստանի կառավարութեան տեղերի ներքին. ամենախնամութեան համար, այն նպատակաւ որ կարելի եղածին չափ ծրագրուիլ կատարելագործութեան աւելեան առնուի։

—Բանի մ՚օր առաջ Պերա անուն անգլիական նաւ ու նաւակ մը՝ գըրական պարհուկ մը ցամաքն հանելու տանն Դամբարի հայկերն՝ ընկղմեր է և ժայռի մը զարնուելով խորտակուեր է. նաւակի մէջ եղող վեց հոգին երեքը խեղդուեր են ծովուն մէջ։

—Րումէլիի թղթատար աւագ. նորդ Գ. Թրան, 14,000 ֆրանք ծանրիք զենելով կեղեց զրեր փախեր է կ՚ըսեն։

—Անցածները, Սաֆի Զաքիի անունով գեղեցիկ որը աղջիկ մը Կարենիսի քաղաքինկերէն միայն մէջ անտահոգուած լինելով երիտասարդի մը հետ, անոր անցը կրակներուն յանձնելով մանկամարդութեան կ՚ազդէր։

Թշուառուհին կը յուսայ. իր ծնողին սանձեր ալ աղջկան յղութիւնը որ իր վերջին վայրկեաններուն կը ծանուցանէ, երեսի վրայ ծածկել Սաֆիան անկարեւորէ կը ըլլի։ Բանի մ՚աստեն ետքը, որը աղջիկը գցուած իր երեխայի զաւակը՝ կը առնել կը քաղաքի, այս անց մնան կը բնակեր և մաքուր պատուի մը կը ծնի։ Այն ատեն յաւուրհետ ու անհասարակած այդ փողոցին երախայի տարը։ Նոյնութեան, հիւանդ, հիւանդ, խոհական կերակուր, գանձ մը կատուի և իր սենեակը կ՚երթէ, բանի մը վայրկեան ետքը նորանին մնանից գրուիլը մնացեր կը գտաւած էր։

Բայց այս մեղադրութեան ետքը, Սաֆիայի վրայ կատարին խնդրութիւն մը եկաւ, իսկէ մանուկը որոնելով անոնեալ, կ՚ուզէ պատանեկի ճանկեր արձակեց, այնպէս որ բոլոր դրացիները կը վազեն մեռը կուգան։ Միյ մը եկոն ալ հարցաքննից դատաւորը և քաղաքապետը ընդունեց, հարցափորձը կը կատարուի, անհնարագանութիւնը մեծ մասի մէջ տեղի ունենալը կը հաստատուի։

Բայց ժամանակ չեղաւ Սաֆիան դատաստանի ենթարկել, վասն զի միւս օրը կը մեռնի այն սոսկալի պատահարութենէն որ իր մ՚ատամ ունեցած էր, իր մանուկն սպանելէ ետքը։

—Թուանշան արաւր մը հետևեալը բացուած է։

Ռուսաց կայսեր Դաւայիթեան պաշտօնավայր, անցեալ 1885 մարտ ամսոյ մէջ անցած է հետևեալ գեղեցիկ Ալեքսանդր երրորդ կայսրը նամակ իւր անձնական բայց աւ բայց ըսպասեալ պատերազմական նախարարին, որոյ հետ կարգի պիտի գնէր մի կարևոր գործ։ Ցանկալի ըսաւ թէ պահեստական գունդի ձայնը և պաշտօնական ձայնը, որ կըսուի պաշտօններին ի բարեւ նոր եկողին։

Կայսրը կարծեաւ է թէ պատերազմական նախարարն է, բայց կեմ ժամն չափ սպասելէ յետոյ, անհանգիստ որ եկող չկայ, ուստի բարկացած կանչեց անձնապահին և հարցուց թէ պատերազմական նախարարը ո՞ւր է։

—Դեռ չեկաւ, Ձերդ վսեմութիւն։

—Երբե՞ն ալ կը եկեղը, որո՞ւ համար կը պաշտօններին բարևել զանգը։

—Եկաւ երիտասարդ անունը խմանալու համար զբաղեննալէն թէ որ ժամին Ձերդ Վեհափառութիւնը երիտասարդի կը մանէ Պետերբուրգ լինելու համար։

—Ինչ էշութիւն, գոչեց աւագամած կայսրը—ինձ համաձայն ընկեր գանգահարութեամբ խորամանկեր եկող նեղմենի համար, էշութիւն է, էշութիւն . . .

[illegible]

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

—o—

[illegible]

Ցաւօք

Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ

—

Լոնտոն 20 փետր.

[illegible]

Վիէննա 20 փետր.

[illegible]

Ռիմ 20 փետր.

[illegible]

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

[illegible]

Կ. Պոլիս 7 փետրուար 1898

ԱԶԴ

Ընկերութեան Յիշատակարան ժողովի ժամանակ

—

[illegible]

ԱԶԴ

[illegible]

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Նոր Դասագիրք (մտաւոր և գրաւոր) Ա. և Բ. տարիներու համար. [illegible] Գին 3 ղրշ.

ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Նոր Դասագիրք Գ. տարւոյ համար. [illegible] Գին 3 ղրշ.

ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ Նոր Դասագիրք [illegible] Գին 3 ղրշ.

[illegible] Մահմուտ Փաշա, թիւ 57. [illegible]

— 60 —

[illegible]

— 57 —

[illegible]

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ — ԳՐԱՎԱՃԱՌ
Վ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

[illegible] Զագմաքճըլար, թ. 31. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ե. ԱՍԱՏՈՒՐ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԵՓՈՒՐԻ

[illegible]

[illegible] թիւ 34.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

[illegible] թիւ 39 [illegible]

[illegible] 1883 [illegible]

[illegible]

[illegible]

Տիգրան Յուսուֆեան

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ռ. Ց. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ՄԱՐԴԻԿ ԵՒ ԻՐՔ
ՄԹԱԳԱՆ ԵՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԱՆ ՀԱՒՔՈՐ ԾԱՆՕԹԻՒԹԵԱՆ

[illegible]

[illegible] Գին 12 դահեկան.

ՄԱՆՈՒԷԼ Ն. ՄԻՐԱՔԵԱՆ
ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ
ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ
[illegible]

[illegible]

[illegible] թիւ 11.

Գին — [illegible] 10 դահեկան.

[illegible]

ՀՈՎԱՆՆԷՍ ՊԱՐՈՆԵԱՆ

[illegible] 100 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] թիւ 3 [illegible]

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
ՀԱՄ
ՍԻՐՈՒՆ ՉԵՕՍԱՐԵԱՆ

[illegible]

Գինն 2 դահեկան

[illegible] 0.0 15 [illegible]

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ
ԳԱՂՂԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 13, [illegible]

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՆՃԵԱՆՑ

[illegible] 100 [illegible] 10 [illegible] 13 [illegible]

ԱԶԴ

[illegible]

ԱՏՈՆԱՏԷՐ
Մ. Ս. ՄԷՆԳԷՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
[illegible] թիւ 6

[illegible]

[illegible]

ՓՈՐՁՆԱԿԱՆ
ՀԱՄԱՌԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ՈՐ ԳԱՐՈՒՆԱԿԷ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ի

Ն. ՏԻՒՍԷՆԺԵԱՆԷ

[illegible]

[illegible]

[illegible] 23 [illegible]